

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
3/4 „ . . . 10 „
1/2 „ . . . 5 „

Za Nemčijo K 18.00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. — Posamične številke stanejo 10 vin. „800A“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kažipot po Goriskem in Gradščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštah zvez“. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

SOČA

Vse za narod, svobodo in napredek! — Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. na desno.

Upravišтво
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v tiskarni. Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— telefon 88. —

Gor. Tiskarna A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Nekaj črtic o izseljevanju.

Spisal dr. Slanc.

(Dalje.)

V mestih se je po delitvi dela tudi rokodelstvo v razne opravke razdeljevalo. Prej je opravljal eden rokodelcev več rokodelskih opravkov; kovač je koval, je bil ključavničar, klepar, zdaj je bilo več delavcev dobili s kmetije, ti so šli v mesta, rokodelstva so se delila dalje in nastale so manufakture, to je, eden podjetnik je zbral več delavcev v svojem podjetju in jim dajal blago za izdelovanje raznih stvari za trg. Kmetija velika, mala in največja, so rabile veliko rokodelskih proizvodov; mesta se širijo, nova nastajajo, veliko novih opravil nastaja in novih delavcev. Kralji dobijo nad grajščaki in duhovniki več oblasti, prej je niso imeli dosti. S pomočjo duhovništva, ki se pridruži mogočnejšim kraljem, uvedejo kralji rimsko pravo, ki je sovražno zadrugam, skupnostim na kmetiji in v mestih, in kralj uvede državno uradništvo, ljudstvu se odvzamejo ljudske sodnije in grajščak zgubi svoje. Državni uradnik postaja nov človek, ki rabi dosti proizvodov kmetije, vojaštvo jemlje dosti ljudi s kmetije, rabi dosti živil in obleke; mesta morajo delati za več odjemalcev, sprejeti morejo več delavcev in te v izobilju pošilja kmetija v mesta, ker ji je »mrtva roka« zaprla toliko kmetijskega sveta. Ti s kmetije prišli delavci stiskajo mezde drugim in meščanske obrti, ki prej niso poznale konkurenčnega boja, ga morajo bojevati, ker zdaj se proizvaja s ceneniimi delavci dosti več v mestnih obrtih pa tudi ceneje in meščan hoče meščanu v konkurenci vzeti odjemalce. Boj gre zdaj za prohte, katerega prej meščani niso poznali, kapitalistično gospodarstvo se rodi. Do štirinajstega stoletja je bilo za kmetijske zarode še dosti kruha na novih kmetijah, v mesta ni toliko šli kmetijski zarod in tedaj sta

letala dva gospodarja za ednim delavcem; po zaprtju kmetijskega sveta po veleposestvu in cerkvah, po odvzetju vaške marke in druge ljudske zemlje, pa se je reklo, da sta dva ali je več delavcev letalo za ednim gospodarjem, delodajalcem. — V nastanju veleposestva po zaprtju vsega še prostega sveta je nastala huda gonja po zaslužkih, ker odvečni kmetijski zarodi pritiskajo na delavsko meздо v mestnih obrtih, ker so po ceni in jih je vedno več. To stvarja kapitalistično gospodarstvo, njegovo industrijo, njegovo veliko trgovino po vsem svetu, njegov velik promet, v katerega različnem proizvodstvu, delovanju najdejo milijoni na kmetiji odvečni mlajši zarodi dela in kolikor toliko zaslužkov; to pa tudi zaradi tega, ker vedno boljša prometna sredstva odpirajo človeku ves svet in pripravljajo kmetom drugih dežel in svetov, ki še nimajo razvite mestne obrti, proizvode njihove obrti v izmenjo za proizvode kmetije dotičnih svetov. N. pr. bombaž, kavo, sladkor, čaj. V mestih živijo ljudje tesno vkup na manjšem prostoru, tako si pripravljajo lažje več udobnosti, več razveseljevanja. V delu mestnih obrti ni dosti trpljenja. In to vidi mlajši človek na kmetiji in to tudi vleče v mesta. Služili so kmetijski sinovi dolga leta pri vojaki in se tako privadili mestnemu življenju. V mesta v naših časih tudi zaradi lažjega dela in več razveseljevanja hodi mlajši kmetijski zarod. —

Človek mora sčasom v svojem boju za preživljenje razvijati vspešnejše delo. To je spojeno z rastjo njegove duševnosti, ko si išče kruha in ko se druži z žensko. Nagon skrbi za življenje in nagon skrbi za zarod ter vodi človeka v bojih za življenje. V teh bojih se poslužuje človek raznih sredstev in pri tem postaja spretnejši, preudarnejši. Ljudje sčasom delijo delo za preživljenje, da upravlja ta to, oni ono delo in se v njem izvežba do velike spretnosti. Kmet, kmetica opravljata vsa poljedelska in tudi vsa rokodelska dela. Potem nastajajo razni rokodelci na kmetiji in potem v mestih in ti potem

tudi kmetu stvarjajo potrebno orodje, obleko. Ako kak delavec vedno isto obrt opravlja, postaja spretnejši v dotični obrti in več potem proizvaja. Ta delitev se razvija tudi v posameznih obrtih. Ta delitev dela, ta rast gospodarske spretnosti jemlje seveda od početka svoje ljudi s kmetije in tudi pozneje, ker mestni zarodi niso telesno čvrsti, mestno življenje krajša življenje; manjša je tudi rodovitost meščanov vsled raznih bolezni. Kmetija je bila in je rezervuar človeškega materiala, z nje prihaja čvrst, zdrav človek. Ali ako se toliko poljedelskega sveta kmetu zapre, kakor se je to dogajalo v Evropi od štirinajstega stoletja dalje in je več kakor polovica v mrtvi roki »cerkva in grajščakov«, potem se odtegne kmetiskim zarodom podlaga delovanja in življenja in v veliko večjem številu morajo ven v mesta dela in po postavljenju stroja v delo človeka — v fabrike, ki veliko delavcev rabijo in v rudo- premogokope, v delo pripravljanja vseh proizvodov, katerih kmetija ne podaja. Ta proces se je dogajal po vsem svetu pri vseh narodih in se še dogaja. In ti delavci se množe in postavljajo iz svojih zarodov tekmovalce sebi in drugim. Neznansko se množi človeštvo, mesta postajajo velikanska. In ko je v industrializiranih deželah Evrope vse zasedeno, se vali reka izseljencev s kmetije ven v druge še tianj obljudene svetove. Pot se je našla v Ameriko, ko se je začel proces ropanja prostega kmetijskega sveta po grajščakih in cerkvah in Amerika je imela neznanska bogastva v vsem, kar more dati zemlja. Tam se je po Evropejcih ustvaril nov delavski svet; v Ameriki je bilo malo ljudi; deviška zemlja je tam rodila brez gnojenja. In to zemljo so Evropejci ropali in dajala je velike žetve. Žito je prišlo ceno na evropejski trg, ker se je porabljal stroj tudi za premikanje ladij in je vožja na morji bila ceneja. Kmetije v Evropi so imeli težaven boj s to konkurenco in dosti več delavcev je zapuščalo kmetijo in tudi mestne službe v Evropi, v Aziji in so se selili v Ameriko. V fabrike v Evropi, ki je pošiljala, izmenjavala za-

četkoma, dokler se ni ojačila industrija v Ameriki, svoje obrtne proizvode v Ameriko, pa so prihajali najrevnejši delavci s kmetije dežel, ki še niso imele svoje industrije; iz teh dežel je tudi bila selitev s kmetije v Ameriko zaradi tega večja, ker niso kmetijski zarodi doma našli dela in zaslužka v fabrikah. Fabrika je dosti rokodelstev uničila; fabrika je rokodelske proizvode proizvajala cenejše in v večjih množinah in dobivala je tudi iz teh umirajočih rokodelstev delavce. Tako jih je imela industrija v izobilju in izrabljala jih je, kakor se ne izrablja živine. Pri mašini so lahko ženske, otroci delali. V 18. in dobri prvi polovici 19. stoletja grozno trpi delavstvo v fabrikah, 12—16 ur dela na dan za najmanjše plače. Reva mej industrijskimi delavci je večja, kakor na tla-karski kmetiji kateri čas že. Živeti se je moralo in prejemalo najnižje mezde. Ves sijaj grajščin, cerkv in mest izhaja iz lakote in hudega trpljenja mas narodov. — Ameriška industrija je mogla lože plačevati visoke mezde, ker so bila živila in surovine tam cenejša. Premoga in železa je bilo v izobilju v Ameriki. Pa tudi tam se grozno izrabja delavski material. Še v našem času umrje v severni Ameriki vsled nesreč do 500 tisoč ljudi na leto.

S tem sem mislil podati kratek pregled o razvoju gospodarstva v Evropi, s tem sem hotel pokazati, kaj je glavni vzrok izseljevanju. Slovenci smo se razvijali, kakor drugi narodi v Evropi in velja tudi za nas, kar se je v drugem evropejskem svetu godilo in kar je vzrok kakega pojavn. Merodajni pisatelj o kmetijstvu Goltz je pisa: »Izseljevanje se dogaja paralelno z obsegom veleposestva in z obsegom kmetijskih posestev v nasprotni smeri. (Mit med Umfang des Grossgrundbesitzes parallel und mit dem Umfang des bäuerlichen Besitzes in umgekehrter Richtung geht die Auswanderung.) To razmerje se pokaže povsod s »statistično termo«.

(Dalje prih.)

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.

(Dalje.)

»Ah! Ti si...«

»O meni se je govorilo«, si je mislil Foma in sedel za mizo.

Taras je obrnil oči od njega v stran in se vsedel zložneje na svojem stolu. Neprijeten molk je trajal nekaj hipov, a Foma je bilo dobro od njega.

»Ali pojdeš na obed? je slednjič vprašala Ljubovj.

»Na kakšen?«

»Ali ne veš?« Kononov bo dal blagosloviti svoj novi parobrod... Najprej bode cerkvena slavnost, potem pa se popeljejo po Volgi navzgor...«

»Mene niso povabili«, je rekel Foma.

»Nikogar niso povabili... Rekel je le na borzi: Komurkoli je ugodno, da me počasti, vsak mi je dobrodošel!«

»Meni se ne ljubi...«

»Tako? Glej, imenitno se bode pilo tam«, je rekla Ljuba in pogledala Fomo od strani.

»Za svoj denar se lahko napijem, ako hočem...«

»Vem«, je dejala Ljubovj in izrazito pokimala z glavo.

Taras se je igral s čajevjo žličico, vrteč jo med prsti in lu pogledoval od časa do časa.

»Kje pa je kum...«

»V banko je šel... Danes je seja upraviteljskega sveta... Volitve bodo...«

»Zopet ga bodo izvolili...«

»Gotovo...«

»Gotovo...«

In zopet je zastal razgovor. Foma je začel opazovati brata in sestro. Taras je bil položil žlico proč in pil je čaj počasi, v velikih požirkih; potem je molče pomolil čašo sestri in se ji nasmehnil. Tudi ona se je nasmehnila veselo in srečno, vzela čašo in jo začela naglo izpirati. Potem je stopil napet izraz na njeno lice, zdelo se je, da se k nečemu pripravlja in polglasno in skoro pobožno je vprašala brata:

»Ali se lahko zopet vrnem k prvotnemu razgovoru?«

»Prosim!« je kratko privolil Taras.

»Rekel si... a jaz nisem razumela, kako misliš?«

Vprašala sem: Če so po tvojem mnenju vse to same utopije, ako je to nemogoče... same sanje, kaj naj potem stori človek, katerega življenje ne zadovoljuje, takšno kakoršno je?«

Z vsem telesom se je deklica iztegovala proti bratu in njene oči so obstale na njegovem mirnem obrazu z napetim pričakovanjem. Trudno jo je pogledal, premaknil se na svojem sedežu in pričel mirno in prepričevalno, s povešeno glavo:

»Treba je pomisliti, iz česa da izvira nezadovoljnost z življenjem? ... Zdi se mi, da v prvi vrsti iz nespособnosti za delo... iz nedostatka spoštovanja do dela in potem tudi iz krivega mnenja o lastnih močeh... Nesreča večine ljudi temelji v tem, da se smatrajo sposobne za več nego morejo... Pri tem pa se od človeka ne zahteva mnogo: izbrati si mora delo, ki je prikladno njegovim si-

lam in ga opravljati kolikor mogoče dobro, s kar največjim zanimanjem... Ljubiti je treba to, kar človek dela in tedaj se tudi najnavadnejše delo povzdigne do umetnosti... Stol, ki si ga napravil z ljubeznijo, bode vsikdar dober, lep in trpežen stol... In tako je povsod... Beri Smiles-a. Ali ga nisi čitala? To je jako pametna knjiga... Zdrava knjiga... Beri tudi Lubbak-a... Sploh si zapomni, da so Angleži tisti narod, ki je za delo najspodobnejši in da se da do le s tem razložiti njihovi čudoviti uspehi na polju obrti in trgovine... Pri njih je delo nekaj kult... Višina omike je vedno odvisna naravnost od ljubezni do dela... A čem višja je omika, tem bolj se ustreza potrebam ljudi, tem manj zaprek ovira njihov nadaljnji razvoj... Sreča pa je kolikor mogoče popolno izpolnjenje vseh želja... Tako je torej... In, kakor vidiš, je človekova sreča odvisna od njegovega razmerja k delu...«

Taras Majakin je govoril tako počasi in zategnjeno, da je bilo njemu samemu neprijetno in dolgčas govoriti. A Ljubovj ga je poslušala z nagubanimi obrvi in sklonjena k njemu, z željno pozornostjo v očeh, kakor bi bila pripravljena, sprejeti v svojo dušo vsako besedo in jo vsesati.

»No, če je pa človeku vse zoprno...« je nenadoma zagovoril Foma z nizkim glasom in pogledal Tarasu v obraz.

»To se pravi, kaj je zoprno človeku?« je vprašal Taras, ne da bi se ozrl v Fomo.

Ta je povsod glavo, oprl se ob mizo in začel razlagati:

(Dalje prih.)

Občinske volitve v Gorici.

Volilni imeniki za dopolnilne volitve v mestni svet so postavljeni na vpogled v smislu § 37. občinskega statuta pri mestnem statistično-anagrafičnem uradu SKOZI 4 TEDNE in sicer že od 8. t. m. dalje:

v delavnikih, izveniši popoldneve v soboto, od 8.—12. dopoldne in od 4.—6. popoldne;

ob nedeljah in praznikih od 9.—11. dopoldne.

Reklamacije.

Reklamacije je vložiti pri magistratu tekom 8 dni od 5. septembra dalje.

Volilci!

Slovenski volilci! Prepričajte se nemudoma, če ste upisani v volilni imeniki!

Pred novim šolskim letom.

II.

Goriška gimnazija je menda največja v Avstriji. Poleg pripravljavnice je štel lani I. razred šest vspešnic, II. razred štiri, III. razred tri, vsi ostali razredi pa po dve. — Za prihodnje šolsko leto se nam jih obeta še več z okroglo 1000 učencev. — Pa tudi po svoji notranji uredbi je to najtežji aparat, ki se da za silo še goniti iz jedre same ravnateljske pisarne. Tu sta nastala in rapidno rasteta poleg starega zavoda z nemškim učnim jezikom še dva nova: slovenska gimnazija in — italijanska realna gimnazija. Da bo kmalu neobhodno potrebno, docela ločiti slovenski in italijanski zavod ter dati jima samostalno vodstvo, je na dlani.

Za prihodnje leto so že zdaj zagotovljeni trije slovenski prvi razredi in dva italijanska. Kauerjev numerus clausus se je vzdržal le prvo leto. Mož je hotel na tak način rešiti — nemško gimnazijo v Gorici.

Ali dasi je že drugo leto Kauer propadel s svojo prozorno nakano, je rešila nemško gimnazijo nespametnost nekaterih slovenskih in laških starišev, ki vpisujejo svoje otroke v nemški razred. Za prihodnje leto je vpisanih v I. nemški razred le 17 učencev, a med tem so le štirje Nemci, drugi Slovenci in Italijani. Ako bi teh zlatih ne bilo, tedaj bi izginil prvi nemški razred in v osmih letih cela nemška gimnazija. Ako bi pa vlada imela toliko smelosti, da bi za štiri Nemce (ki so povrh še tuji!), vzdrževala nemški razred, bi morala vstati kot en mož cela dežela in protestovati proti takemu zapravljanju. Ako hočejo ti štirje nemški učenci študirati v Gorici, naj študirajo v enem ali drugem deželnem jeziku ali pa naj gredo tje, kjer imajo dolžnost, skrbeti za nje!

Naravnost neodpušljiv greh so torej zakrivili tisti slovenski in italijanski stariši, ki so vpisali svoje otroke v I. nemški razred. Morda je še čas, da ta greh popravijo! Ali ga bodo? Ako ne, naj narodno časopisje izpolni svojo dolžnost!!

Spremenjenim razmeram se mora prilagoditi tudi birokratično vodstvo zavoda! — Letno šolsko izvestje se mora odslej izdajati tudi v slovenskem jeziku! Pred vsemi pa naj si slavno ravnateljstvo že zdaj zapiše v svoje anale, da prične s koncem prihodnjega prvega semestra izdajati slovenska in italijanska spričevala. Nemška spričevala bomo stariši zavrčali, in če ne bo drugače, bomo potem rekurzov in tožbe iskali svojo pravico!

Pripravljavnica za gimnazijo ima odslej v toliko pravice do obstanka, v kolikor bo pripravljala boljši material za slov. gimnazijo, ne pa, da bi varovala nemško propada! Res je, da z dežele prihaja še premalo sposobnih učencev za I. razred gimnazije, — in ako pripravljavnica tu kaj koristi, je prav, ako ne, naj jo odpravi!!

Na realki je precej vse po starem! Ko je naša stranka l. 1908. stopila z večino v deželni zbor, je takoj dosegla, da so na realki ločili dijake v paralele po — narodnosti. To bi bil prvi korak tudi do — pouka v obeh deželnih jezikih. Sedaj bi bilo vendar že prenemno, da bi n. pr. slovenski profesor poučeval slovenske učence v — nemškem jeziku, enako Italijan italijanske učence! Taka absurdnost bi se

smešila sama ob sebi in prišli bi tiho in mirno via facti do slovenske in italijanske realke. To nevarnost je lisjak Kauer dobro razumel — in naslednje leto je bilo zopet vse lepo po starem. In tako je imela lani realka v vseh prvih 5. razredih po 2 paralele, v katerih so bili pomešani Slovenci in Italijani! — Neumevno mi je, kako je to mogoče, da slovenski klenkači, ki imajo moč v deželnem šolskem svetu, trpe take nezdrave in škodljive razmere! Naj zastavijo vsaj zdaj svoje moči v to, da bodo s prihodnjim šolskim letom učenci razdeljeni v paralele po narodnosti. Slovenski in italijanski profesorji pojdejo potem lahko otrokom na roko v tem smislu, da jim bodo pomagali k boljemu razumevanju tudi v maternem jeziku in pa, da bodo nemški terminologiji dodajali še slovensko oziroma italijansko. Toliko bi za prihodnje leto zadostovalo.

A. G.

Prva CM veselica v Devinu.

Vsako leto prireajo C. M. podružnice veselice, slavnosti in plese v korist naših vrli in prekornih glavni družbi. In mi, da bi ostali tu na meji zadnji? Ne!

Kmalu bo dve leti, odkar je bila ustanovljena naša podružnica, ki je tu na meji, tu v starodavnem Devinu neobhodno potrebna. Dve dolgi leti smo se mučili, da bi pokazali slavni družbi in ljudstvu svoje rodoljubje in svojo trdno voljo, toda tu v Devinu je bilo in je še danes, žalibog, to nekaj zelo težkega, ko se moramo tako mučno boriti za naše stare slovenske pravice. In ako ste vsikdar prihiti od vseh bratskih društev, ko ste začutili našo potrebo v svojih rodoljubnih srcih, upamo, da tudi takrat 25. septembra prihitite iz vseh krajev k nam, da nam po skupnem prizadevanju mine dan, dan vspehov, dan koristnega dela. Pozdravljali Vas bomo najpristraneje. In vi se uverite, kako smo izpostavljeni najhujšim in najsurovejšim napadom naših ljuheznih nasprotnikov.

Pripravljeni smo za veliko in lepo delo, da tu na meji postavimo naši družbi trden temelj. Jekleno-vztrajno in neustraheno hočemo nastopati za prosep in prosveto slovenskega naroda v Devinu. Morda se nam s časom vendar posreči spreobniti naše rodne brate, ki nam sedaj ne privoščijo niti skorjice kruha in mrzle vode. Torej na delo, da jim pokažemo, česa smo zmožni! Na delo, da jim dan 15. septembra ostane v večnem spominu. Kajti — kakor rečeno — le v skupnem delu je naša zmaga.

Vsa ona bratska društva, C. M. podružnice in vse zavedne Slovence, ki so jim na srcu cilji dr. sv. C. M. prosimo, da nam prihitijo na pomoč. Vsa ona bratska društva, ki žele nastopiti s kako pesmijo, prosimo, da pravočasno naznanijo to odberu C. M. D. Obenem prosimo bližnja bratska društva, ki dobe tudi okroglice, da ne bi označenega dne priredili drugih zabav. Vse druge podrobnosti, kakor tudi spored, naznanimo pravočasno.

Odbor C. M. podružnice Devin in Mavhinje.

Slovenci! Slovenke!

Naši vsled svoje slovenske narodnosti zatirani rojaki, naša potujčevanju izpostavljena obmejna mladina, naše Sokolstvo, zaklad zdrave ljudske moči, in naše dijaštvo, mnogobetajoča, pa vendar v pretežni večini bedno živeča prihodnja slovenska inteligenca: to so štirje elementi slovenskega narodnega življenja, za katere nikoli ne moremo dosti skrbeti in nikoli za nje dosti storiti.

Družba sv. Cirila in Metoda skrbi z mnogimi obmejnimi narodnimi šolami in otroškimi vrtci, da ne potonejo tisoči mladih Slovencev v sovražnem nemškem in italijanskem morju, društvu »Branibor« pa je naloženo po močeh gospodarsko podpirati Slovence, ki jim tuj kapital in protinarodna konkurenca ogrožata narodno ekzistenco.

Dijaško podporno društvo »Radogoj« je edina opora premmnim narodno zavednim slovenskim visokošolcem in s propadom tega društva propade do sto. nadebudnih slovenskih talentov.

Slovensko Sokolstvo pa je s svojo neumnostjo doseglo Slovenecem svetoven sloves, povzdignilo telesno kulturo in moč našega roda in s tem njegovo odporno silo proti narodnim in slovensko kulturnim nasprotnikom.

Da se kolikor možno podpro te prevažne slovenske institucije, pozivamo rojake po vsej slovenski domovini, da tekom letošnjega septembra, koder le kolikaj možno, prirede

cvetlični dan

v korist zgoraj omenjenih društev. Nemška požrtvovalnost je potom »cvetličnih dni« za svoje protislovenske napade zbrala samo za »Schulverein« črez 100.000 K. »Roseggerjev fond« znaša črez poltretji milijon K in tudi drugi nemški in italijanski bojni zakladi rasto, da bi prinesli kar najhitreje njim tako zaželjeni naš pogin.

Slovensko Sokolstvo stoji pred proslavo svoje desetletnice, ob kateri privede vseslovenski vsesokolski zlet tisoče in tisoče slovenskih bratov na Slovensko. V kratkem pa se prične tudi šolsko leto in v »Radogoj« se obračajo naši dijaki z upanjem, da ne pusti svojih varovancev na cedilu. Ključemo torej vsem rojakom: priredite povsod cvetlične dneve, da zberemo prepotrebni denar za naše ustanove! Vse podrobnosti bodo razvidne iz časopisov, vsa pojasnila pa daje »odbor za vseslovenski cvetlični dan« v Ljubljani, Šubičeva ulica, 3. pritličje.

Za »Družbo sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani: Andr. Senekovič l. r., prvomestnik. — Za »Branibor«: Aleksander Hudovernik l. r., predsednik. — Za »Organizacijo svobodomiselnega narodno-naprednega dijaštva«: Milko Naglič l. r., načelnik. — Za »Slovensko Sokolsko Zvezo«: Dr. Ivan Oražen, starosta.

DOPISI.

Iz goriške okolice.

Iz Vrtojbe. (Ciganska prefriganost.) Predpretekli teden se je klatila pri nas tolpa ciginov kotlarjev, med njimi par podjetnih starih cigank, ki so — računajoč na ljudsko babjevnost — napravile razne dobre »gšefte«, posebno med našimi ženskami. Možki-cigani so hodili okrog po vasi in iskali razbitih kotlov, da jih popravijo, da bodo kakor novi, in zbirali stare, skrhane kose, zatrevaje, da napravijo iz njih dobre, ostre nože! Marsikdo jim je šel na lim in dal koso, v upanju, da dobi lep nož; čez par dni pa je dobil od prefriganega cigana nekaj nestvor, ki ni bil niti od daleč podoben nožu, in o katerem je cigancje trdilo na izveličanje svoje grešne duše, da je nož, in sicer nož, boljši kot vsaki drugi, in da je 50 v, ki jih zahteva za svoje delo, vse pre malo, kakor da bi bila s tem plačana noževa vrednost. Tako je dobil zviti cigan koso, denar in še kaj drugega po vrhu.

Med tem, ko so ciganski dečki barantali na ta način s kotli in s kosami, so pa ciganske babnice pihale raznim ženskam na dušo, jim prerokovale srečo iz kart, iskale može, zdravile ljudi in živino, kradle kokoši, zbirale špeh in opravljale še kar je sličnih človekoljubnih del. Delo prefriganih cigank je bilo večinoma venčano z lepimi uspehi in po vasi krožijo razne »luštne storje«, kako so se dale nekatere ženske naplahtati od vsevedne in vsemočne ciganke. Tako pravijo, da bi dobila neka vdova rada zopet moža, kar pa danes ni tako lahko pri pomanjkanju možkih. Zaupala je svojo srčno bolečino in skrivno željo zviti ciganki, ki je s pomočjo kart takoj utešila njeno brezupno hrepenenje, zagotavlja ji, da dobi moža, če napravi to in to, pa še ono in ono, samo počakati mora do sv. Pusta. Takrat bo poprašal za njo tak in tak fant in ... Za to je dobila ciganka od živaležne možaželjne Ančke par kronic, košček špeha, lepega, tolstega in še kruha po vrhu. Nekje je dobila ciganka kmetico doma s kopico otrok; potožila ji je, da ima že dolgo časa bolnega moža in da je le malo upanja, da bi okreval. Zvito cigansko babišče je bilo takoj pripravljeno dati primerno »rečnjo«, ki

bo gotovo pomagala možu do zdravlja; samo imeti mora 20 K. In res jih je tudi dobila, zraven pa še lep kos špeha.

Neka druga Marjanca je dala ciganki 3 kronce; svitle, srebrne, da ji ozdravi bolnega otroka. Ko je v neki hiši nadlegovala postarano vdovo za košček slanin in jo tolažila v njeni boli, je izginilo z dvorišča par lepih putek, ki jih nikoli več ne bo nazaj. Najzanimivejše pa je, kako je ciganka svetovala raznim Krlincem, ki hrepenijo in koprnijo že leta in leta po štoklji, šepeta se raznovrstno o tem, a ne moremo pisati o tem. Naposled pa je bilo že ciganskih neumnosti preveč, posebno, ko so začele primanjkovati semtertje kokoške in petelinčki. Stvar je prišla tudi orožništvu na uho, ki so hudoobno in zvito ciganko kmalu aretirali in jo odvedli v goriške zapore. Pribiti pa moramo, da je med našim ljudstvom še globo, ko ukoreninjena babjevnost. Manjka izobrazbe.

Iz komenskega okraja.

Z Nabrežine. Ze dolgo časa so cenj. čitateljem »Soče« izostale novice z naše narodne Nabrežine, pa saj jih nismo posebnih imeli, katere bi čitatejše zanimale, razven aanašnje, da je na veliko veselje Nabrežincev (izvzeti so nekateri) premeščen nenadoma z Nabrežine in tudi že v sredo 14. t. m. odšel v Sovodnje kurat Angej Čargo, kateri je dvanajst let trpel v naši vasi, kakor se je namreč izrazil v kar Švara iz Šempolaja pri pridigi 15. t. m. Ta namreč nadomestuje Čargota. Ti ubogi trpin. Vsa napredna društva je uničil, čuke je ustanovil in njim družice sovice, občino oziroma davkoplačevalce »obdaril« z menjavo farovžev z okoli 30.000, tarokiral je, na 6dnevne počitnice je hodil, čukovske veselice je prirejal, čuke je po raznih krajih vozil v Škrbino, Veliki dol itd. Lepe kronice si je priušlil, razven občinske plače, računal je namreč za pogreb do K 35. — ako je treba bilo. Torej to je vse njegovo trpljenje. Ti ubogi trpin, kako je shušal v Nabrežini? Kdor ga pozna, revčka, lahko ga pomiluje. Jaz pa pravim: Boljšega ni mogla škofija narediti, kakor da ga je enkrat premestila, ker je vskripelo pri Nabrežincih do vrhunca radi šikan, katere je on uganjal s farani. Najlepsi mir in zadovoljstvo kraljuje sedaj v vasi: Sovodnjcem želimo, da ne bi imeli toliko neprijetnosti, kakor so jih Nabrežinci imeli.

Prečastiti škofijski ordinarijat pa naj sedaj gleda, da pošlje v industrijalno Nabrežino ji vrednega duhovnika, kateri bo de v pravem pomenu besede duhoven in ne politikon in zdradžbar, ker Nabrežino se ne sme prištevati h kaki mali vasi, ampak k mestu, kjer se ljudstvo ne da slepiti. Ljudstvo se tu ne obrača po duhovniku, ampak duhovnik se mora po ljudstvu. Svojo službo naj opravi in bode spoštovan, tudi od socialstov. Dušni pastir naj bode svojim ovčicam ter naj gleda, da z vlada z njihovim prihodom mir, in sicer takšen mir, kakoršen je vladal pred dohodom Angelja Čargota v Nabrežino. Škoda, da ni odšel pred 10 leti iz vasi.

Domače vesti.

Umrli je v Slivnem pri Nabrežini 6. Ivan Peric, posestnik, član županstva, podpredsednik okrajnega cestnega odbora, spoštovan mož. Dosegel je starost 57 let. Pokojni značajni naprednjak je pustil časten spomin za sabo. Preostalim naše sožalje!

Iz seje c. kr. ožjega okrajnega šolskega sveta v Sežani. Potrdilo se je poračun za l. 1913, glasom katerega ostanec doklade za vzdrževanje šolstva po 110% kakor v tekočem letu. Dodeli se Ivana Grahlja na šolo »Solski dom« v Gorici proti temu, da bo isto društvo plačevalo v tem okraju enega učitelja z najnižjo plačo. — Za zgradbo novega šolskega poslopja v Šempolaju se odobri od predsedstva predlagana stavbna parcela Radovičeva v obsegu 2000 m². Dovolil se razne poprave pri šol. poslopju v Škrbini in daljno obzidanje šol. vrta v Gorjanskem. — Ustanovljena vzporednica v Saležu se ne more še otvoriti, ker ni mogoče najti primerne sobe za učilnico. V prosep kmetijskega pouka določi se vsota 2400 K.

Ta vsota se bo porabila za novoustanovljene kmetijske tečaje in deloma za nagrade učiteljem, ki z vnmemo delujejo v prosperitetnem kmetijstvu. — Zaradi vedno povzraščajočih se prošelj šol. voditeljev se digne pavšal za 35%.

Laški duhovniki med Slovenci. — Novomašnik don Eugenio Bregant iz Ločnice je imenovan za kaplana v Kanažu; don Pietro Zorzenon iz Romansa je imenovan za kaplana v Tolminu; ekspozit don Giuseppe Bressan za vikarja v Jamljah; ter bo oskrboval tudi Doberdob; don Ettore Carlet, kaplan v Ročinju, je imenovan za vikarja na Srednjem. — Slovenskih duhovnikov pomanjkuje, ker hoče S. L. S. imeti posvetno inteligenco.

Za kurata v Nabrežini je imenovan kurat v Štjaku Ivan Franke. Ali bo ustrezal željam Nabrežincev? (Glej današnji dopis!)

Za nadškofijskega kaplana je imenovan don Giuseppe Grusovin, sedaj kaplan v Vilešu. — v Solno cerkev v Gorici je poklican nadškof za vikarja in zakristana novomašnika don Giovanni Pastorichio iz Gradeža.

Goriški župan je bil v nedeljo na Rojci pri slovesni vojaški maši na cesarjev rojstni dan. General Scotti ga je popolnoma ignoriral, dočim je druge predstojnike oblaščil pozdravil; v soboto zvečer vojaška godba ni svirala pred stanovanjem županovim. Vse to radi tega, ker se župan Bombig ni bil udeležil neke patriotske slave, h kateri je bil povabljen.

Radi Kadenara se jezita »Gorica« in »Slovenec« na »Sočo«, »Slov. Narod« in »Edinost«. — Kar se tiče našega lista, povemo »Slovenecu«, ki ima, kadar hoče, kratak spomin, da smo že ob aretaciji Kadenara rekli, da ne verujemo ne v špionažo in ne v atentat in da sodimo, da Kadenaro ne bo nič kriv. Naš dopisnik je potem tudi v daljšem članku o Kadenaru najprvo rekel, da izključuje pri Kadenaru vsako špionažo in vsako misel na kak atentat. — »Slovenec« se je na prvo našo notico o aretaciji Kadenara skliceval, rekoč, da tudi liberalna »Soča« sodi, da Kadenaro ni nič kriv. Navzlic temu pa se za »Gorico« zaletava v »Sočo« tudi »Slovenec« in »laže, kakor da bi bili mi Kadenara kdovekakoli tlačili v atentat in špionažo. Klerikalni list pač ne more biti pošten in resnično ljuben.

Za župana v Šempasu je izvoljen g. Josip Hvala, posestnik in trgovec z lešom. Prvi podžupan je g. Peter Batič. — »Gorica« je kričala ob občinskih volitvah v Šempasu, da so zmagali liberalci, sedaj pa misli, da ne župan ne podžupan ne pripadata nobeni stranki. Hitro ko je to zapisala, pa zatrdi, da je v starešinstvu 16 liberalcev in dva klerikalca (župnik in še nekdo drugi). »Gorica« se je hotela malce potolažiti pa se je le osmešila s tako bešasto pisavo. — G. Hvali čestitamo na izvolitvi, prepričani, da bo vodstvo občine reš v dobrih, nepristranskih rokah.

Hotel Südbahn. — V nedeljo večer je bil v parku tega hotela koncert vojaške godbe. Vsi prostori so bili zasedeni z občinstvom iz najboljših meščanskih krogov. Nekaj tujih gostov, ki so bili prvič v teh prostorih, se ni moglo dovolj prečuditi prekrasni legi in notranji uredbi tega hotela.

Trojezični lepaki. — Celo prvi hotel — »Südbahn« — vabi na svoje prireditve z lepaki v treh jezikih, dočim se temu skrbno izogibajo razni »Jelena« vsi drugi. Novi najemnik nekega drugega hotela je moral celo v pogodbi podpisati, da ne bo tiskal lepakov, jedilnih listov itd. tudi v slovenskem jeziku. Vkljub temu so Slovenci redni obiskovalci prireditve, hotelov, restavracij, kamor jih ne vabijo. O tem žalostnem poglavju narodnega ponosa bi se dalo marsikaj povedati! Ali ne bo še pameti med našimi rojaki?!

Kol. dr. »Solkan« je moralo radi slabega vremena prenesti tombolo na nedoločen čas. Da se ta prireditev preveč ne zavleče, se je sklenilo, da se bo vršila tombola v nedeljo dne 25. t. m. ob 5. popoldne.

Toliko v znanje onim, ki so že srečke kupili. Odbor.

Srb v Krmini. — V Krmini so aretirali nekega Karla Vasilkovića, Srba, ki je

sumljen raznih tatvin v Krminski občini; kradel je krompir in kokoši.

Izsuševanje močvirja v Červinjan-skem sodnem okraju. — Sankcioniran je zakonski načrt, sprejet v goriškem dežel-nem zboru, glede izsuševanja močvirja okoli Ogleja in Terza. — To je na veliko zasnovano delo, ki bo stalo deželo ogromnega denarja. Namakanje tržiške. ravani so lepo izvedli Lahi in dežela je dala za izvedbo težke svote, sedaj začno osuševati močvirja pri Ogleju in Terzu. Zakonski, načrt je sankcioniran; zato pojdejo na delo, da se začne vršiti čim prej. Reš je potrebno osuševanje onih močvirij, toda pri tem nam stopa pred oči zanemarljeni slovenski del dežele. V Gorah še potrebnih poti nimajo kmetje, v furlanski nižini pa so krasne ceste in poti in tam doli izvršujejo že tako važna in draga dela, kakoršno je osuševanje močvirij. — Naš davkoplačevalec vedno hujše občuti tiste »dobrote« iz deželne hiše, katerih so polna klerikalna usta. Dokler bo obstajala zveza, pa tudi ne bo boljše.

Društvo »Dijaška kuhinja v Gorici« bo sprejemalo letos dijaške goriških sred-njih šol na hrano. Kdor bi želel biti spre-jet začetkom leta, naj pošlje prošnjo, na-slovljeno na društvo in opremljeno s po-trebnimi dokumenti (pri novih zadnje spridevalo; pri onih, ki žele hrano brez-plačno ali po znižani ceni, tudi ubožno spridevalo) g. ravnatelju Fr. Strnadu, sta-nujočemu v Gorici, Via Leopardi, do kon-ca avgusta. Na kasnejše prošnje se ne bo oziralo.

Nekaterim društvom! — So društva po deželi, ki prirejajo veselice, gledališ-ke predstave, in ki delajo veliko reklamo v našem listu za svoje prireditve; ko pa se izvrši veselica, predstava, pa ni nobe-nega več, ki bi znal vzeti pero v roke ter napisati kratko poročilo o prireditvi. Pač pričakujejo, da bo kaj v listu, ali nobe-den se ne zmisli, da treba to napisati. Občinstvo, ki bere, da bo v tem in onem kraju taka in taka veselica, in to v šte-vilki za številko, hoče tudi vedeti, kako je taka veselica skončala. To stvar naj si društva uredijo tako: v odboru se določi, kdo bo skrbel za reklamo in določi naj se ob enem, kdo poskrbi za poročilo o ve-selici. — V tem pogledu mora nastopiti red. Društvom, ki se ne bi ravnala po naši zahtevi, ne bomo mogli dajati pro-stora za reklamo.

V letovišču ne more človek samo od dobrega zraka živeti; potrebuje tudi vsled boljšega teka hrane. Sicer je pa ravno na deželi in na gorah težko hrano dobiti. Zato smo tem bolj veseli, ker je mogoče vsakemu v par trenutkih napra-viti najfinjšo, svežo juho. Tej svrhi naj-bolje služijo Maggijeve kocke za govejo juho z zvezdnim križcem: treba je kocke samo politi z vrelo vodo. Kadar kupuješ, pazi na ime »Maggi« in varstveno znam-ko »zvezdo s križcem«.

Sokolski vestnik.

Iz Kobariida. — Goriška Sokolska Župa priredi dne 25. t. m. dan naraščaja v Kobariidu, kjer nastopi ves naraščaj Go-riške Sokolske Župe. Obenem se vrši II. javni nastop Kobariškega Sokola. Nastopi tudi tekmovalna vrsta Goriške Sokol-ske Župe, ki je tekmovala v Pragi.

Naše prireditve se udeleži tudi več Sokolov iz Ljubljane z zastopstvom Slo-venske Sokolske Zveze.

Ker je vsopred tako obširen, pričaku-jemo, da bo tudi mnogo udeležnikov.

»Sokol« v Ajdovščini priredi dne 8. septembra t. l. svojo vsakoletno veselico z javno telovadbo in drugimi zabavnimi točkami, na kar se opozarjajo bližnja društva in slavno občinstvo. Natančni vsopred se objavi pravočasno. Na zdar!

»Sokol« v Črnicah priredi dne 1. sep-tembra t. l. svojo običajno letno veselico. Vspored objavimo pravočasno. Prosimo bližnja društva, da to upoštevajo ter ne prirejajo ta dan svojih veselic. Na zdar! Odbor.

Goriška Kolesarska zveza.

Tajništvo kolesarskega društva »Go-rica« je razposlalo te dni okrožnico na gg. članse za izlet v Idrijo s prošnjo, da

podpišejo isto le oni, kateri se izleta go-tovo udeležijo, to pa radi obeda, da se zamore pravočasno naznaniti oziroma naročiti. — Tajnik.

Kolesarsko društvo »Idrijska dolina« na Slapu napravi v nedeljo dne 25. t. m. izlet v Idrijo. — Odhodi točno ob 4. uri zjutraj. — Zdravo! — Odbor.

Kolesarsko društvo »Danica« v Go-rici opozarja gospode člane na izlet za prihodnjo nedeljo v Idrijo. Kateri se hoče udeležiti, naj se blagovoli društvu takoj javiti. 1. septembra priredi društvo celo-dnevni izlet na Opčino.

Politični pregled.

O predlogu grofa Berchtolda za ure-ditev notranjih razmer v Turčiji se bavi vse časopisje. Avstrijo je kot prvega in-teresa na bližnjem Iztoku zabrigal raz-vitek dogodkov na Balkanu in predno bi se odzvala kaka država balkanska z ob-roženo silo klicu kristjanov v Turčiji, je pričela s poskusom, da se uredijo razme-re v Turčiji ter se ohrani status quo. Ko-rak Berchtoldov je naperjen v prvi vrsti proti Srbiji in Bogariji, proti eventualne-mu oživitvorenju njenih aspiracij na Ma-cedonijo in Staro Srbijo. Težko tlačeni krščanski narodi v Turčiji najbrže ne bo-do zadovoljni s korakom Berchtoldovim, pač pa so velevlasti, ki nočejo menda še počakati s statusom quo »boljših časov« za svoje apetite, katere imajo do Balkana.

Na Balkanu. — Albanski vstasi so zavzeli Veles. Mir in red je zagotovljen. Ko je Isa Boletinač zavzel Skopje, je dal odpreti vse ječe. Vse mu je pokorno. Vstasi so napadli Drač in hoteli prodreti v mesto. Boj je trajal 6 ur. Pričakuje se nov napad. V Skopje je prispela vladna tur-ška komisija, ki je stopila v zvezo z al-banskimi voditelji. Ali albanski voditelji so odšli, ker je Ibrahimpaša zahteval, naj se oboroženci odstranijo. Nemški listi tr-dijo, da za albansko vstajo tiči Italija, ki podpira Albance na vse mogoče načine. — Od jedne strani se čuje, da vre v Bul-gariji ter da zahtevajo vojno s Turčijo, od uradne strani pa se zagotavlja, da o-stape Bulgarija mirna. — Ob črnogorski meji ni miru. Črnogorci prodirajo baje proti Berani. Črnagora baje mobilizira artilerijske rezerviste in odreja vojaške naprave, da odbije vsak napad. Velevlasti hočejo priporočiti Črnigori, naj miruje. — Turška vlada zahteva od Albancev, naj se iz Velesa razidejo. Boji se pa, da bi se napotili proti Solunu; zavzeje Soluna ho-če preprečiti na vsak način.

Razmere na Hrvaškem. — Poli-tično društvo »Edinost« v Trstu sklicuje za četrtek 22. t. m. javen shod z dnevnim redom: »Razmere na Hrvaškem«.

Deželni zbori bodo sklicani meseca septembra. Kranjski deželni zbor bo imel baje daljše zasedanje. — In goriški?!

Vojna med Turčijo in Italijo

Razno.

V Tripolisu prihajajo dan na dan arabski begunci. Te dni jih je prišlo okoli 400. Oaza za Iribovjem Regdaline je zapuščena. — Turška vlada baje v kratkem pre-klje svoj ukaz o izgonu Italijanov. — General Caneva zapusti Tripolis ter stopi v pokoj. Kdo mu bo naslednik, se še ne ve.

Razne vesti.

Atentat na dunajskega generalnega vikarja. — Atentat pa je veljal nadškofu Naglu. — V nedeljo dopoldne je bil na Dunaju izvršen atentat na generalnega vi-karja pri sv. Štefanu dr. Pflugerja. Ko je ob pol 11. dopoldne prišel iz nadškofijske palače v cerkev sv. Štefana, kjer se je imela vršiti cesarska maša s »Tedeumom« in je dr. Pfluger, oblečen v ornat in z mi-tro na glavi prišel do zakristije, mu je neki človek zasadił nož v hrbet. Nož se je za-lomil in je rezilo ostalo v rani. Dr. Pflugerja so odpeljali v njegovo stanovanje, kjer mu je zdravnik vzel nož iz rane, ki je zelo resna, vendar pa ne smrtna. Napa-dalca so aretirali. Po listinah, ki jih je imel pri sebi, so dognali, da je neki Ivan Prinz, ki je bil pred kratkim izpuščen iz blaznice Ybbs.

Kakor pripovedujejo ljudje, ki so vi-deli atentatorja, je ta vprašal, kdo je kar-dinal dr. Nagl, ki so mu ga nato pokazali. Takoj na to je bil izvršen atentat na dr. Pflugerja. Napadalec je najbrž zamenjal dr. Nagla z Pflugerjem.

Atentator je sedem let preživel ali v ječi ali pa v blaznici. Iz blaznice je bil iz-puščen dne 13. t. m.

Mati umorila štiri svoje otroke. Iz Gorij poročajo: V nedeljo zjutraj se je zgodila na Rečici pri Bledu strašna rodbinska tragedija. Mati Neža Pretnar na Rečici pri Bledu je prerezala svojim štirim otrokom, starim od enega do šest let vratove. Njen mož Janez Pretnar je šel k šesti maši v Zgor. Gorje. Ko se je vrnil iz cerkve in stopil v sobo, nutil se mu je grozni pogled. Vse v sobi je bilo krvavo, trupla umorjenih otrok so ležala na posteljah, tako da so glave visele nav-zdol, vratovi pa so bili vseh otrok pre-re-zani. Pretnar svoje žene ni dobil doma, pač pa so mu sosede pripovedovale, da so videli Nežo Pretnar, ko je hitela v go-re. Moža je spravil ta grozni dogodek v obup in se je hotel utopiti v jezeru. So-sedje so to preprečili in stražijo Janeza Pretnarja noč in dan, da bi si kaj ne na-re-dil. Neža Pretnar je izvršila štirikratni grozni umor v nakrat izbruh blaznosti, kateri pojavi so se že nekaj časa na njej opazili. Obveščena žandarmerija je šla takoj iskat Nežo Pretnar v gore.

Gospodar vrgeł dekle skozi okno. Nedavno je v Trstu dekla Josipina Vulč, doma iz Čezsoče, z okna padla in kmalu nato umrla. Na smrtni postelji je izpove-dala, da je hotel njen gospodar Coen iz-vršiti nad njo nenravno dejanje, da se je branila in da jo je nato v boju gospodar čez okno pahnil. Coena so zaprli in ga ob-držali v preiskovalnem zaporu.

Kranjski odbornik dr. Pegan pone-srečil. Deželni odbornik dr. Pegan, ki se je te dni nahajal na letovišču v hrvaškem Primorju, se je v nedeljo vračal na svo-jem avtomobilu proti Ljubljani. Nad Cir-kvenico pa je avtomobil po nesreči zadel v brzojavni drog, tako da je dr. Pegan odletel iz voza s tako močjo, da se je na tleh trikrat preobrnil. Dobil je težke poškodbe na obrazu in rokah ter si je pre-tresel možgane.

Moštvo naše vojne mornarice. — Po zadnjih letnih poročilih o rekrutih je bilo po materinem jeziku v mornarici: 3810 rekrutov je bilo, med temi 1219 Hr-vatov, 900 Nemcev, 662 Ogrov, 581 Ita-lijanov, 253 Čehov, 116 Slovencev, 44 Poljakov, 20 Slovakov, 12 Rumunov in 3 Rusini. Kar se tiče Ogrov in Čehov in Nemcev, so povečini ljudje, ki se oglasijo prostovoljno za mornarično službo.

Enoletnih prostovoljcev je bilo 116, med temi 39 pristojnih na Češko, 37 na Ogrsko, 24 na Avstrijsko, 22 na Morav-sko, 19 v Primorje, 10 na Hrvaško, 6 v Galicijo, 5 v Dalmacijo, 2 v Slezijo, 1 na Kranjsko, 1 v Bukovino.

Dalje na 4. strani.

Stenografa,

veščega slov. in nem. steno-grafije, išče odvetniška pisarna

dr. Dinko Puc-a

v Gorici, Semeniška ulica št. 1.

I. nadstropje.

Strojepisec ima prednost.

Vstop takoj. — Plača po dogovoru.

Nanut & Bregant

avtorizovana stavbena tordka v Gorici

ulica Adelaide Ristori šte. 5

se priporočata p. n. občinstvu za vsa stavbena dela. Izdelujeta vsakovrstne načrte, proračune in kolovdaje po najnižjih cenah.

Vlom iz ulice della Stazione v Trstu pred sodnijo. — Dne 21. aprila t. l. sta vlomila neznana lopova v skladišče vreč v ulici Stazione, ki je last trgovca Julija Levija. Bilo je to dopoldne, nekoliko po 10. Eden je nameril nanj z revolverjem, drugi pa je potegnil iz žepa nož in ga udaril z njim po hrbtu ter mu prizadel težko rano. Lopova sta pobegnila, Levija pa so težko ranjenega prepeljali v bolnišnico, kjer so ga le komaj otehi smrti. Policija je uvedla najobsežnejša poizvedovanja in je aretirala več oseb. Med drugimi je bil tudi aretiran na Reki Nikola Radovanović, rodом iz Srbije; v Trstu pa neki Vuk Živković, tudi iz Srbije.

Oba obtoženca sta odločno zanikala krivdo, toda zaslišane priče so dokazale, da je bil Radovanović udeležen pri vladu v Levijevo skladišče in Levi, zaslišan kot priča in konfrontiran z Radovanovićem, je brezdvomno spoznal v njem tistega človeka, ki je tedaj nameril nanj revolver. Živkovića pa ni prepoznal. Radovanović je obsojen na 4 leta težke ječe in po prestopu kazni v izgon, dočim pa je bil Živković oproščen vsled pomanjkanja dokazov za krivdo.

Alkoholisti in antialkoholisti v Ameriki. — V Združenih državah so države, ki so skrajno protivne alkoholu in alkoholizmu. Strogi zakoni določajo težke kazni onim nesrečnejšem, katere dobijo, da so prodali ali kupili ali popili kozarec alkoholne pijače. V sosedstvu take stroge države pa se nahaja druga, kjer se lahko pije kdorkoli se hoče.

Sedaj se v tem ameriškem pseudopuritanizmu dogajajo komični prizori. Reka Sacramento dela mejo med takima dvema državama, v katerih se v jedni lahko pije v drugi pa ne. Osobje parobroda »Jersey« je začelo letos prodajati vsakovrstne alkoholne pijače; parobrod pristaja na obali alkoholofilske države. Seveda so se s to priliko okoriščali državljani iz države, kjer se ne sme piti. Prišlo je končno do spora med obema državama. Ali spor se poravnal kdovekdaj, med tem časom pa pijejo na onem parobrodu kar se da.

Kako se Eskimi dueli. — Kadar se Eskimi čuti užaljenega, napravi satiro v prozi ali v stihih, v kateri se brani proti napadalcu. Skušaja biti kolikor mogoče duhovit. Potem pokliče pred svojo kolibo možke, ženske in otroke iz cele vasi in pride tudi njegov nasprotnik. Tam poje svojo satiro in nasprotnik mu odgovarja. Navzoči poslušajo in kakor oni presodijo, kateri se je duhoviteje branil, tisti je proglašen za zmagovalca.

Književnost.

»Slovani«, mesečnik za književnost, umetnost in prosveto, priobčuje v svoji najnovejši številki zanimive prispevke k poznavanju A. Aškercja; dočim pojasnjuje naš zaslužni ahasverski potnik Prosto-slav Kretanov Aškercov razvoj v njegovem službovanju na Štajerskem, nam kažejo Govekarjevi spomini (na podlagi Aškercove korespondence) pokojnega pesnika sredi literarnih bojev pred 15 leti, ko je bil premagan Stritar. — Med leposlovnimi pisatelji omenjamo krepki talent Marije Kmetove, med pesniki pa Debeljaka, Funtka, Gangla itd. V listku sta dve oceni Puigleve knjige »Brez zarje«. List krasita dve večbarvni sliki poleg drugih.

Zakonski načrt o pospeševanju govedoreje.

V letošnjem zasedanju deželnega zbora je bil sprejet nov zakonski načrt o pospeševanju govedoreje.

Važna določila v načrtu tega zakona se glasijo:

Na kak način se pospešuje govedoreja?
Delovanje v prosoh govedoreje se deli:

a) v delovanje za osveževanje krvi govejih pasem, ki mu je namen utrditi v goveji živini bistvene pasemske znake z vzrejo izpopolnjenih rojenčkov s tem, da se križajo odbrane krave in junice z bikii čiste pasme;

b) v delovanje zadevajoče oskrbo javnih postaj za spuščanje bikov v svrhu,

da se dosežejo pravilne javne postaje za spuščanje bikov v kmetijsko-gospodarske namene.

Kako je razdeljena naša dežela glede pospeševanja govedoreje?

Dežela se razdeli v tri naravna govedorejska ozemlja in sicer:

a) v ravan, ki obsega politični okraj gradiščanski, izvzemši županije Kožbana, Medana in Biljana, kakor tudi politični okraj tržiški, izvzemši županiji Devin in Doberdob in županijo Ločnik v političnem okraju Gorica-okolica;

b) v srednje ozemlje, dosegaajoče mesto Gorica in politični okraj Gorica-okolica brez županije Ločnik, prištevši, občine Kožbana, Medana in Biljana v političnem okraju gradiščanskem, kakor tudi županiji Devin in Doberdob, ležeči v političnem okraju tržiškem in politični okraj sežanski;

c) v planinsko ozemlje, to je politični okraj tolminski.

V teh govedorejskih ozemljih se izrečajo goveje pasme, ki jih določi po presoji vseh posebnih razmer deželni odbor dogovoroma z namestništvom.

Kako se vrši delovanje za osveževanje govejih pasem?

V vsakem naravnem govedorejskem ozemlju se ustanovi primerno število postaj za osveževanje krvi; tem postajam se izroči potrebno število bikov čiste pasme v plemenitev odbranih in čistokrvnih plemenskih krav in junic.

V ta namen se razdeli vsako govedorejsko ozemlje v okolišje za osveževanje krvi; postaji, ki se ustanovi v vsakem okolišju, se odkažejo čistokrvne plemenske krave in junice, ki so se odbrale za osveževanje krvi.

Bikom za osveževanje krvi se smejo pripuščati praviloma le zaznamovane krave in junice; le izjemoma, in sicer, ako ni v govedorejskem okraju primerne števila zaznamovanih krav in junic za popolno izkoriščanje bika ali bikov za osveževanje krvi, se more s potrebnimi previdnostmi izredno dovoliti, da se uporabljajo biki za osveževanje krvi tudi za spuščanje na nezaznamovane krave in junice. Tako dovoljenje da deželni odbor na predlog komisije.

Kdor dela proti tem predpisom, se kaznuje z globo od 10 do 100 K.

Tudi reditelj krave ali junice, ki je bila pripuščena k biku, se kaznuje na enako globo, ako je prestopil ta določila.

Da se odberejo plemenske živali ženskega spola, določene za osveževanje

Sode in čebre

iz slavonskega hrasta v vsaki množini in velikosti priporoča tvrdka

Julius Gutman & sin
tovarna sodov
Gross-Kanisza — Ogersko.

Kuhajte za zalogo!

Učinkoviti kozarci za konzerve in aparati za ohranitev svežih jedil reformujejo kuhinjo.

Prihrani se v vsakem oziru. Zdrava prehrana, neodvisno od letnega časa. V rabi več milijonov. — Pazi naj se na ime »Week«. — Tiskana navodila pošilja na zahtevo zastonj.

L. Week, zadr. z om. zav. — Glavni razpošiljatelj:

Carl Müller, M. Schönberg št. 56.

Zaloge skoraj v vseh mestih.

Kupim

ptiče vseh vrst; vsak teden rabim 200—300 ščinkovcev, samcev.

- JIHA. Dunaj I. -
Kölnerhofgasse 5.

krvi, se vrši vsako leto splošni pregled krav in junic posameznih govedorejskih ozemelj; krave in junice, ki so v to sposobne, se zaznamujejo s tem, da se jim vžge v levi rog črka »R«.

Kadar bi se žival, ki je bila priglasena kot sposobna za osveževanje krvi, spoznala pri poznejšem pregledu za nesposobno, vžge se ji črka »R« narobe v desni rog.

Krave in junice, ki se pri reviziji proglase nesposobnim za osveževanje krvi, se ne morejo več priganjati k letni reviziji.

Govedorejci, ki ne priženejo svojih krav in junic k reviziji v za to določenih dneh in na to določene kraje, zapadejo globi od 4 do 20 kron.

(Dalje prih.)

Zahvala.

Vsem, ki so izkazali na katerikoli način zadnjo čast naši preljubljeni hčerki in sstri

Mariji Peče

in vsem, ki so nam bili v teh težkih urah v pomoč in tolažbo, bodi izrečena najsrčnejša zahvala.

V Gorici 20. avgusta 1912.

Zalujoči ostali.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je preminul včeraj ob 7:20 zvečer v 57. letu svoje starosti po dolgi in mučni bolezni, naš ljubljani brat, soprog, stric oziroma svak, gospod

Ivan Peric

posestnik, član županstva, podpredsednik okr. cestnega odbora, bivši tajnik okr. bolniške blagajne, itd.

Pogreb zemeljskih ostankov dragega pokojnika se bode vršil dne 20. t. m. ob 10. uri predpoludne.

SLIVNO pri Nabrežini, dne 19. avgusta 1912.

Zalujoči ostali.

Sedlarska delavnica
Ivan Kravos - Gorica
na Kornu št. 11.

Zaloga vsakovrstnih konjskih vpreg in raznih potrebščin za konje, kakor tudi velika izbira usnatih torbic, kovčegov za potovanje, istnic in denarnic; razni nagobčniki, ovratniki, biči, vrvice za pse itd. Barvanje in tapetiranje raznih kaleselnjov in kočij. Vsa v to stroko spadajoča popravila se izvršuje točno. — Nahrbtniki za planince.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 78.
Račun poštno hranilnice štov. 837.315.

Na občnem zboru dne 28. aprila 1912. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

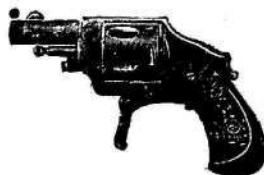
Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Vlagateljem so na razpolago hišni hranilniki.

Posojila se dajejo zadrušnikom na vknjižbo po 5½%, na varščino ali zastave in na menjice po 6%.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1911. s 6%.

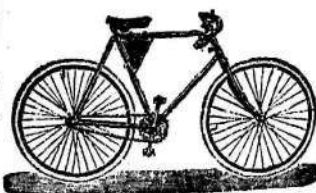
Stanje 31. dec. 1911: Zadržnikov 1863 z deleži v znesku 70.910 kron. — Hranilne vloge: 1.103.254-98. — Posojila: 1.068.002-—. — Reservni zaklad: 100.451 56. — Vrednost hiš: 383 538-29.

Kupujte samo dvokolesa „**Alfena**“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsako-

vrstno šivanje in štikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.

